

Onderzoek: wat carbon credits opleveren voor de biodiversiteit

**Is biodiversiteit slechts bijvangst voor carbon credits?
ASN Impact Investors ging op onderzoek uit**

Carbon credits, verhandelbare CO₂-certificaten om onvermijdbare uitstoot te compenseren, zijn niet onomstreden. ASN Impact Investors onderzocht de belangrijkste aanbieders en ontwikkelde een framework waarmee investeerders kunnen bepalen welke certificaten werkelijk impact maken op biodiversiteit.

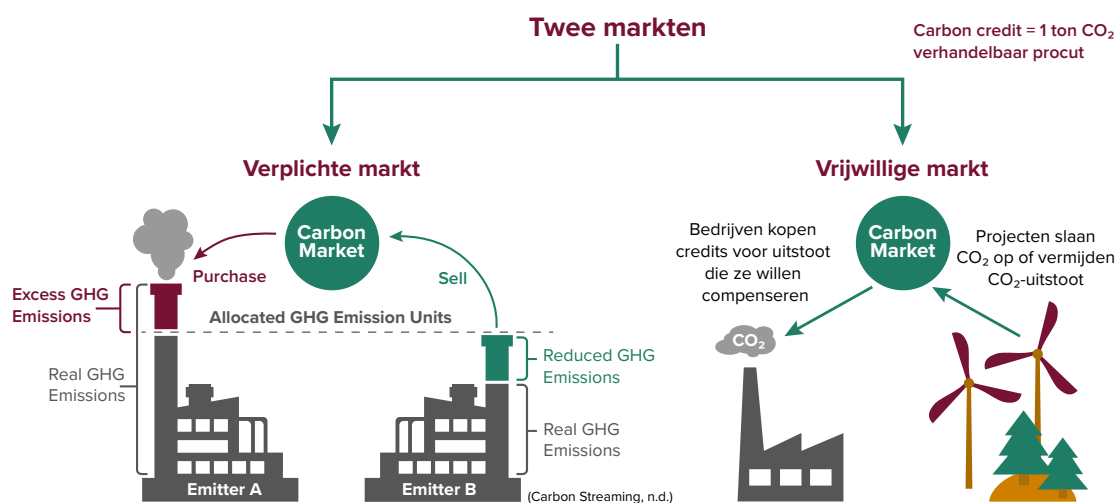
Bomen die massaal worden geplant, als monocultuur op een willekeurige plek. Aardgas dat wordt gecompenseerd met carbon credits waarvan de onderliggende waarde niet meer valt te achterhalen. Regelmatig duiken kritische berichten op over carbon credits (koolstofcertificaten), de verhandelbare emissierechten waarmee bedrijven en consumenten hun CO₂-uitstoot kunnen compenseren.

DE ROL VAN CARBON CREDITS IN CO₂-REDUCTIE

In theorie kunnen carbon credits een goede bijdrage leveren aan het terugbrengen van de mondiale CO₂-uitstoot. Ze geven bedrijven de mogelijkheid hun niet-vermijdbare uitstoot van broeikasgassen te compenseren met koolstofcertificaten. In feite kopen ze zo extra tijd om hun processen aan te passen en alsnog te voldoen aan hun duurzame ambities.

Deze 'vrijwillige' compensatie bestaat naast de verplichte markt, waar de overheid een limiet stelt aan de maximale uitstoot voor bedrijven in bepaalde sectoren. Bedrijven met een overschot aan uitstootrechten kunnen dan handelen met bedrijven met een tekort aan rechten. Een voorbeeld is het Europese emissiehandelssysteem (ETS), dat van toepassing is op elektriciteitsproductie, zware industrie en de luchtvaart binnen Europa.

Hoe werkt de carbon credit markt?

EXPLOSIEVE GROEI VAN DE VRIJWILLIGE KOOLSTOFMARKT

De 'vrijwillige' koolstofmarkt ofwel voluntary carbon market (VCM) is de laatste jaren explosief gegroeid, van zo'n 500 miljoen dollar in 2020 tot twee miljard in 2022. Van dat bedrag ging 60 procent naar bosprojecten in de tropen, zowel gericht op behoud van bestaande bossen als op het aanplanten van nieuwe bomen. Bosbouw en boslandbouw zijn ook de carbon creditprojecten waarop het onderzoek van ASN Impact Investors zich richtte.

Een belangrijke voorwaarde om het systeem in de praktijk ook echt te laten werken, is dat het vrijgekomen kapitaal wordt ingezet om elders CO₂ vast te leggen. Tegenover elke credit moet ook echt een ton vermeden of vastgelegde CO₂ staan. En geen gebakken lucht.

DE JUISTE INZET VAN CARBON CREDITS

'De credits spelen een rol bij het tegengaan of ten minste zoveel mogelijk beperken van de klimaatverandering, maar het is wel zaak dat ze op de juiste manier worden ingezet', zegt Mathijs van Leeuwen, die voor het ASN Biodiversiteitsfonds de carbon credits onder de loep nam en in Wageningen Forest & Nature Conservation studeert.

ASN Impact Investors zet met dat fonds in op bedrijven en projecten met een positieve impact op de biodiversiteit maar investeert zelf niet rechtstreeks in carbon credits. Veel projecten rond bosbouw en (bos)landbouw binnen het fonds die de biodiversiteit herstellen of beschermen, krijgen ze wel toegekend. Bomen en andere begroeiing leggen immers CO₂ vast, zodat projecten die tot meer groene biodiversiteit leiden ook CO₂ verwijderen uit de atmosfeer.

IMPACT OP BIODIVERSITEIT EN FINANCIËLE BUSINESS CASE

Die credits hebben zo een relatie met biodiversiteit maar gelden nooit als kern of sluitstuk van de financiële business case, eerder als een bron van extra cashflow, zegt Resink. ‘De business case moet ook zonder de extra inkomsten uit carbon credits kloppen. We willen namelijk echt zeker zijn dat de investering positief bijdraagt aan de biodiversiteit. De credits zijn een add-on, een hele mooie manier om een monetaire waarde toe te kennen aan de biodiversiteit, en we komen het steeds vaker tegen bij potentiële investeringen.’

Mathijs van Leeuwen

vaststellen. Daarom onderzochten Van Leeuwen en Jasmijn Resink, analist van de ASN biodiversiteitsstrategie, de wereldwijd meest gebruikte standaarden voor de certificering van carbon credits.

Het fondsmanagement van het ASN Biodiversiteitsfonds had de behoefte om bij hun selectie van bedrijven en projecten de werkelijke waarde van de credits voor de natuur beter te kunnen

Jasmijn Resink

ONDERZOEK NAAR DE IMPACT OP BIODIVERSITEIT

Wat leveren ze op voor de biodiversiteit? Hoe solide zijn de voorwaarden waaronder ze worden uitgegeven? En: hoe verhouden die zich tot de strikte duurzaamheidseisen van ASN Impact Investors zelf?

Van Leeuwen: ‘We maakten eerst een inventarisatie van de indicatoren die de uitgevers van carbon credits hanteren. Denk daarbij aan partijen als Verra, dat verreweg de meeste van de koolstofkredieten certificeert, en Gold Standard, dat is opgezet door onder meer het Wereldnatuurfonds. In de VS heb je een uitgever als de American Carbon Registry, die voor het California Cap-and-Trade programma de certificering verzorgt. Hun criteria hebben we afgezet tegen de laatste inzichten uit wetenschappelijke publicaties en onze eigen duurzaamheidscriteria.’

Criteria	Beschrijving
Permanence	The time horizon of the project.
Carbon buffer	The extent to which projects are required to have a carbon buffer in place in case of impact reversal.
Project termination	Penalties for early project termination.
Additionality	The criteria that the standard/protocol uses to ensure that impacts are additional.
Third-party verification	The type and frequency of third-party verification.
Local communities	The requirements regarding the consideration and inclusion of local communities in the project.
Buffer zone and leakage	Criteria regarding the presence of buffer zone and the avoidance of leakage towards adjacent areas?

Biodiversiteit Criteria	Beschrijving
Exotic (non-native) species	Criteria for the use exotic (non-native) species for projects.
Invasive species	Criteria on the use of invasive species for projects.
Species composition	Criteria on the type of species compensation that is required for projects.
Harvesting regime	The types of allowed harvesting management.
Endangered species	Requirements for safeguarding the existence of endangered species in the project area?
Dead wood	Are forestry projects required to leave dead woody biomass for biodiversity purposes?
HCV and or critical habitats	Is there any consideration for the presence of high conservation value or critical habitats for the project?

AUDITS DOOR ONAFHANKELIJKE EXPERTS

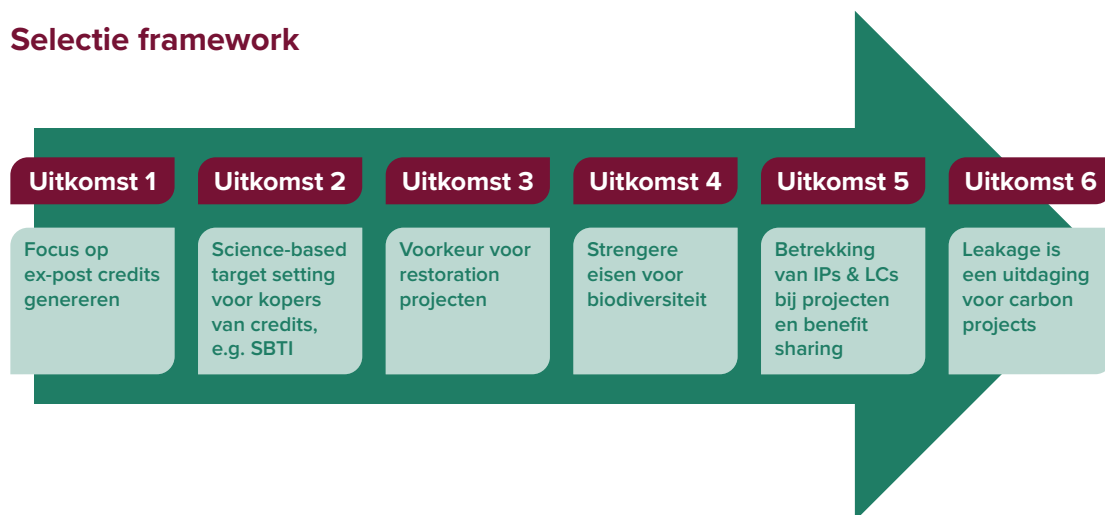
Of tegenover de carbon credits werkelijk vastgelegde CO₂ staat, laten alle uitgevende instanties met regelmaat auditen door onafhankelijke experts. Resink: ‘Wat dat betreft voldoen de belangrijkste standaarden aan wat er ervan mag verwachten. De credits van de leidende uitgevers worden bijvoorbeeld niet vooraf toegekend. Bij het beheer van een jong bos neemt de CO₂-potentie daarvan per jaar toe, maar die extra credits komen pas vrij zodra die impact ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd.’

‘Wat wel opviel en tegelijk logisch en jammer is: ze zijn echt gericht op het vastleggen van carbon. Het effect op natuurlijke ecosystemen en diersoorten wordt minder meegenomen in de criteria en audits. Dat is wel een gemiste kans, want uiteindelijk hangt het succes van klimaatbeleid sterk af van een gezonde biodiversiteit.’

AANBEVELINGEN VOOR INVESTEERDERS

Dat is ook een eerste aanbeveling die het onderzoek opleverde voor investeerders: ga na of de credits samenhangen met gerealiseerde impact en niet vooraf worden toegekend. Van Leeuwen: ‘Als CO₂-claims achteraf gebakken lucht blijken, heb je als belegger onterecht impact gerapporteerd. Dat wil je voorkomen, bovendien riskeer je in zo’n geval reputatieschade’, zegt Van Leeuwen.

Selectie framework

Een tweede bevinding uit de analyse die ook ASN Impact Investors voortaan meeneemt in haar beleid: aan welke partijen worden de carbon credits die een duurzame activiteit oplevert, verkocht? ‘Stel zeker dat het kopers zijn die zelf ook uiterst bewust omgaan met hun eigen CO₂-mitigatie en daar concreet beleid op voeren. De credits mogen niet worden gebruikt als excuus om stil te blijven staan in de duurzame transitie.’

Resink: ‘Ze gelden echt als het laatste instrument dat moet worden ingezet. Je hebt er als investeerder nooit 100 procent invloed op, maar je kunt zeker wel vragen stellen over de afspraken die bestaan omtrent de vervreemding van certificaten.’

NATUURHERSTEL BOVEN NATUURBESCHERMING

Als carbon credits worden uitgegeven voor CO₂ die wordt vastgelegd in de natuur, heeft wat de onderzoekers betreft natuurherstel de voorkeur boven natuurbescherming. ‘In dat laatste geval worden de credits uitgegeven voor ontbossing die wordt vermeden doordat een bos bijvoorbeeld minder of later wordt gekapt. De mate waarin dat risico wordt vermeden dankzij de toegekende credits komt neer op een schatting. De zogeheten additionaliteit van carbon credits moet echt een punt van onderzoek zijn voor investeerders die naar maximale biodiversiteitsimpact streven.’

Natuurherstel biedt een concreter resultaat, aangezien het leidt tot méér begroeiing. Dat is objectief te meten. ‘Tegelijkertijd is de bescherming van bestaand bos wel van onschatbare waarde, dus het is goed dat ook daar credits voor worden uitgegeven. De partijen achter de standaarden verfijnen gelukkig hun methoden om de vermeden ontbossing nauwkeurig en realistisch te kunnen vaststellen.’

BIODIVERSITEITSDATA EN MONITORING

Voor hun rapportages zijn de certificeringsbedrijven wel deels afhankelijk van de biodiversiteitsdata die de aanvragers van carbon credits zelf verstrekken, tekent Van Leeuwen aan. ‘Daarom vinden wij het belangrijk om hen actief te blijven challengen op hoe ze de impact meten.’

‘Te vaak wordt gemonitord op basis van de verhouding tussen boomsoorten, terwijl dat een te beperkt beeld geeft van de daadwerkelijke staat van het ecosysteem, waarin ook zoogdieren, vogels en insecten leven. Daarom kijken we of ze ook verder gaan. In een leefbare wereld hoort per slot ook een gezonde biodiversiteit.’

BETROKKENHEID VAN LOKALE GEMEENSCHAPPEN

Voor het behoud van die biodiversiteit is het daarnaast altijd belangrijk dat lokale gemeenschappen delen in de baten van projecten en in harmonie met de natuur in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Bij ASN Impact Investors is dit een voorwaarde voor de selectie van investeringen.

‘De standaarden voor carbon credits hebben hier ook criteria voor, maar die blijven regelmatig steken in een papieren exercitie: in de praktijk blijft de sociale impact soms achter. In de media duiken regelmatig verhalen op over negatieve gevolgen voor lokale gemeenschappen.’

RISICO OP LEAKAGE

Bovendien kan bij een op zichzelf geslaagd natuurherstelproject leakage optreden. Resink: ‘Dan wordt de ontbossing in een bepaald gebied inderdaad gestuit, maar wijkt de lokale bevolking uit om elders in het inkomen te kunnen voorzien. Dan bestaat het risico dat daar alsnog bomen worden gekapt of de biodiversiteit op een andere manier onder druk komt te staan en bereik je per saldo geen impact. Daarom bevragen we de projecten daar actief over: hoe groot schat je het risico op leakage in en wat doe je om het te beperken?’

Overigens hebben de onderzoekers ook gekeken naar biodiversiteitscredits. Een veel nieuwer instrument dan de emissieversie, waarbij de credits direct worden verleend voor beschermde en herstelde natuur. Voor projecten in kustgebieden zijn nog recenter blue carbon credits ontwikkeld.

Van Leeuwen: ‘Ze hebben beide de potentie om bij te dragen aan impact, maar staan nog in de kinderschoenen. Het is ook veel ingewikkelder om biodiversiteit te meten en om te zetten in een goed vergelijkbare eenheid, zoals de tonnen CO₂ bij carbon credits.’

TOEKOMST VAN INVESTERINGEN MET CARBON CREDITS

Kijken de fondsmanagers achter het ASN Biodiversiteitsfonds nu anders naar mogelijke investeringen met de aanbevelingen van dit onderzoek in de hand? Resink: 'We zijn zeker anders gaan denken over carbon credits en de mogelijkheden ervan. We weten nu in welke mate de uitgevers ervan biodiversiteit opnemen in hun voorwaarden. Geen van de carbon credit standaarden voldoet momenteel overigens aan alle duurzaamheidscriteria die wij zelf hanteren. Daarom is dit onderzoek zo handig: we weten nu aan welke criteria ze wel en niet voldoen en waar wat dat betreft gaten vallen. Zo konden we het framework ontwikkelen op basis waarvan we projecten nu challengen tijdens onze due diligence om de investering te kunnen beoordelen. Als je dat kritisch doet en je maakt afspraken kunnen er mooie dingen ontstaan.'

MARKTONTWIKKELING EN TOEKOMSTVISIE

Van Leeuwen: 'Het is duidelijk dat de markt voor carbon credits zich ontwikkelt, volwassener wordt als het gaat om de methodes en de manier waarop partijen nadenken over mogelijke risico's. Dit onderzoek helpt ons niet alleen om scherper en beter te selecteren, we willen ook actief bijdragen aan de doorontwikkeling van de carbon credits markt, met name als het gaat om het mitigeren van risico's voor beleggers. Als we dit onderzoek over 5 jaar herhalen, weet ik zeker dat opnieuw goede stappen zijn gezet en dat we tot andere conclusies zullen komen.'